

Wyrok z dnia 28 marca 2002 r.

I PKN 960/00

Niedopuszczalna jest droga sądowa dochodzenia roszczenia o wydanie przez pracodawcę informacji podatkowej o uzyskanych ze stosunku pracy dochodach i zaliczkach pobranych na podatek dochodowy.

Przewodniczący SSN Zbigniew Myszkowski, Sędziowie SN: Józef Iwulski (sprawozdawca), Barbara Wagner.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2002 r. sprawy z powództwa Marka K. przeciwko G. Towarzystwu Budownictwa Społecznego Spółce z o.o. w G. o wydanie świadectwa pracy, PIT-u i opinii służbowej, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z siedzibą w Gdyni z dnia 1 lutego 2000 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok oraz wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Gdyni z dnia 13 października 1999 r. w częściach dotyczących nakazania stronie pozwanej wydania powodowi informacji o dochodach oraz o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy (PIT 11) i w tym zakresie odrzucił pozew.

U z a s a d n i e n i e

Pismem z dnia 9 marca 1999 r. Marek K. wystąpił przeciwko G. Towarzystwu Budownictwa Społecznego Spółce z o.o. w G. o orzeczenie w postępowaniu nakazowym zapłaty kwoty 29.032 zł, a także wydanie świadectwa pracy oraz rozliczenia rocznego (tzw. PIT 11). Na posiedzeniu wyjaśniającym w dniu 30 kwietnia 1999 r. powód oświadczył, że domaga się kwoty 13.032 zł z tytułu łączącej go z pozwaną umowy o dzieło z dnia 1 sierpnia 1998 r. oraz kwoty 17.100 zł, na którą składa się kwota 16.000 zł brutto z tytułu wynagrodzenia za 8 miesięcy pracy oraz kwota 1.100 zł z tytułu ekwiwalentu za urlop. Ponadto oświadczył, że domaga się wydania świadectwa pracy za okres, do którego faktycznie umowa o pracę trwała, tj. do 31 marca 1999 r. oraz rocznego rozliczenia za pracę i wydania opinii służbowej. Zarządzeniem

z dnia 30 kwietnia 1999 r. wyłączono do odrębnego rozpoznania roszczenia o zapłatę kwoty 17.100 zł tytułem wynagrodzenia i ekwiwalentu oraz kwoty 13.032 zł tytułem wynagrodzenia z umowy o dzieło. Ostatecznie powód cofnął pozew w zakresie wydania opinii i podtrzymał żądanie dotyczące wydania świadectwa pracy i rocznego rozliczenia.

Wyrokiem z dnia 13 października 1999 r. [...] Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Gdyni nakazał pozwanej spółce wydać powodowi świadectwo pracy za okres zatrudnienia od 1 lipca 1998 r. do 31 marca 1999 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku dyrektora do spraw inwestycyjnych oraz wydanie dokumentu - informacji o dochodach oraz o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy (PIT 11) za okres zatrudnienia. Sąd Rejonowy ustalił, że pozwana spółka zawiązana została w dniu 17 stycznia 1998 r. Z uwagi na to, iż rozpoczynała dopiero swoją działalność i była w trakcie gromadzenia środków finansowych, prezes zarządu zaproponowała powodowi zawarcie początkowo umowy o dzieło, a gdy sytuacja finansowa spółki ustabilizuje się, obiecała zawarcie umowy o pracę. Powód zawarł z zarządem pozwanej umowy o dzieło. W związku z nimi nie był zgłoszony do ubezpieczenia społecznego. W czerwcu 1998 r. strony podjęły rozmowy zmierzające do zawarcia umowy o pracę. Powód kierował działalnością inwestycyjną pozwanej spółki już w lipcu 1998 r. W dniu 31 lipca 1998 r. rada nadzorcza pozwanej zawarła z powodem i pozostałymi członkami zarządu umowy o pracę. Z powodem została zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy. Powierzono mu obowiązki dyrektora do spraw inwestycyjnych, a jako dzień rozpoczęcia pracy wskazano 1 lipca 1998 r. i przyznano wynagrodzenie w wysokości 2.000 zł netto. Umowa o pracę podpisana została przez członków rady nadzorczej. W dniu 1 sierpnia 1998 r. powód zawarł z zarządem pozwanej umowę o dzieło na okres od 1 sierpnia 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. Powód uzgodnił z członkami zarządu, że wszelkie należności wynikające z umowy o pracę zostaną uregulowane do końca roku 1998. Pismem z dnia 12 lutego 1999 r. skierowanym do rady nadzorczej powód wypowiedział umowę o pracę za dwutygodniowym wypowiedzeniem. Jednocześnie w dniu 10 lutego 1999 r. złożył rezygnację z funkcji członka zarządu. Rada nadzorcza przyjęła rezygnację powoda uchwałą z dnia 2 marca 1999 r. Prezes zarządu wystosowała do powoda w dniu 18 lutego 1999 r. pismo zawierające zgodę na wykorzystanie urlopu wypoczynkowego. W ocenie Sądu Rejonowego żądanie wydania świadectwa pracy oraz dokumentu PIT 11 jest uzasadnione. Powód zawarł z radą nadzorczą pozwanej spółki,

czyli organem uprawnionym do jej reprezentowania w zakresie umów o z członkami zarządu, ważną umowę o pracę. Okoliczność, czy powód podarł swój egzemplarz umowy jest bez znaczenia. Strony łączyła więc umowa o pracę, która została przez powoda wypowiedziana. Dlatego za zasadne uznał żądanie wydania świadectwa pracy oraz informacji o dochodach i pobranych zaliczkach na podatek.

Wyrokiem z dnia 1 lutego 2000 r. [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z siedzibą w Gdyni oddalił apelację strony pozwanej. W ocenie Sądu Okręgowego postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone przez Sąd pierwszej instancji w sposób wszechstronny i dogłębny. Podzielił ocenę, że strony łączyła ważna umowa o pracę. Zasadne jest więc roszczenie o nakazanie wydania świadectwa pracy wraz z informacją o dochodach i pobranych zaliczkach za okres zatrudnienia. Sąd drugiej instancji nie uznał zarzutu niedopuszczalności drogi sądowej i przyjął, że sprawa dotyczyła roszczeń z zakresu prawa pracy.

Kasację od tego wyroku wniosła strona pozwana, która zarzuciła nieważność postępowania wynikającą z niedopuszczalności drogi sądowej w zakresie obowiązku sporządzenia rozliczenia rocznego PIT 11 oraz obrazę prawa procesowego, tj. art. 382 w związku z art. 233 § 1 k.p.c. polegającą na dowolnej ocenie materiału dowodowego. Wywiodła w szczególności, że obowiązek sporządzenia deklaracji rocznej PIT 11 jest administracyjnoprawnym obowiązkiem ciążącym na pozwanym jako płatniku podatku dochodowego. Obowiązek składania takiej deklaracji regulowany jest ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz Ordynacją podatkową. Realizacja tego obowiązku podlega kontroli urzędu skarbowego. W tej sytuacji brak było drogi sądowej do dochodzenia wykonania obowiązku administracyjnoprawnego. Nadto ustalenia Sądu Okręgowego w zakresie oceny materiału dowodowego zebranego przez Sąd Rejonowy są dowolne. W szczególności Sąd Okręgowy pominął kwestię nieprawidłowej oceny zniszczenia egzemplarza umowy o pracę. Przyjęcie, iż nie miała ona żadnego znaczenia jest dowolne. Zachowanie się powoda polegające na zniszczeniu umowy o pracę w obecności osób reprezentujących pozwanego należy uznać za oświadczenie woli, a zachowanie się pozwanego należy uznać za zgodę na takie oświadczenie.

Postanowieniem z dnia 28 marca 2000 r. Sąd drugiej instancji odrzucił w całości kasację. Sąd Najwyższy uchylił to postanowienie w zakresie dotyczącym żądania wydania informacji podatkowej. Tym samym kasacja została prawomocnie odrzucona w części dotyczącej roszczenia o wydanie świadectwa pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty naruszenia art. 233 § 1 i 382 k.p.c. dotyczyły przedmiotu, co do którego kasacja została prawomocnie odrzucona. Strona pozwana nie precyzuje przepisów, których naruszenie doprowadziło jej zdaniem do rozpatrzenia sprawy w zakresie, w jakim droga sądowa była niedopuszczalna. Powoduje to jednak nieważność postępowania (art. 379 pkt 1 k.p.c.), a tę Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu (art. 393¹¹ k.p.c.). Zgodnie z art. 31 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 ze zm.) pracodawcy jako płatnicy są obowiązani obliczać i pobierać w ciągu roku zaliczki na podatek dochodowy od osób, które uzyskują od nich przychody ze stosunku pracy. Według art. 39 tej ustawy płatnicy (pracodawcy) są obowiązani w terminie do dnia 15 marca roku następującego po roku podatkowym sporządzić w trzech egzemplarzach według ustalonego wzoru informację dla podatników (pracowników), którym nie dokonano rocznego obliczenia podatku, wskazującą wysokość uzyskanych przez nich dochodów oraz potrąconych przez płatnika w roku podatkowym składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe, składki na ubezpieczenie zdrowotne pobranej w roku podatkowym przez płatnika i składki na ubezpieczenie zdrowotne, a także należnego i pobranego podatku. Jeden egzemplarz informacji płatnik (pracodawca) doręcza podatnikowi (pracownikowi) do dnia 31 marca, a drugi przekazuje w terminie do dnia 15 kwietnia urzędowi skarbowemu właściwemu według miejsca zamieszkania podatnika. Jeżeli obowiązek poboru zaliczek na podatek ustał w ciągu roku, płatnicy ci są zobowiązani sporządzić informację i przekazać ją podatnikowi oraz urzędowi skarbowemu właściwemu według miejsca zamieszkania podatnika w terminie do dnia 15 miesiąca następującego po miesiącu, w którym pobrana została ostatnia zaliczka. Obowiązek sporządzenia tej informacji i wydania jej pracownikowi obciąża więc pracodawcę, ale nie wynika ze stosunku pracy, lecz ze stosunku administracyjnego, w którym pracodawca jest płatnikiem. Przepis art. 476 § 1 pkt 1 k.p.c. stanowi, że przez sprawy z zakresu prawa pracy rozumie się także sprawy o roszczenia związane ze stosunkiem pracy. Chodzi w nim jednak o roszczenia wynikające ze stosunków prawnych o charakterze cywilnoprawnym w rozumieniu art. 1 k.p.c. Roszczenia wynikające ze stosunków administracyjnych, choćby były związane ze stosunkiem pracy w potocznym tego słowa znaczeniu, nie są roszcze-

niami, które mogą być dochodzone w postępowaniu cywilnym. Droga sądowa ich dochodzenia jest więc niedopuszczalna, a ich rozpoznanie powoduje nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 1 k.p.c. Droga sądowa dochodzenia roszczenia o wydanie informacji podatkowej o uzyskanych ze stosunku pracy dochodach i pobranych zaliczkach na podatek, jest więc niedopuszczalna, a w sprawie w tym zakresie doszło do nieważności postępowania w obu instancjach.

Powoduje to na podstawie art. 393¹⁶ k.p.c. uchylenie wyroków Sądów obu instancji w tym zakresie i odrzucenie pozwu z mocy art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.

=====